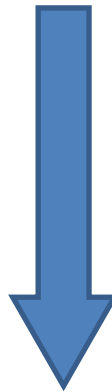

Bezhotovostní platební styk

Petr Mrkývka

Rozvinutá ekonomika

Platby předáváním oběživa

Bezhotovostní platební styk

prosté převody*platební karty*šeky*jiné

Předeepsaná bezhotovostní forma plateb

- Zákon **254/2004 Sb.**, o omezení plateb v hotovosti, v platném znění
- Platby přesahující zákonem stanovený limit částku (270 000 Kč)
- Všechny platby v CZK i cizí měně mezi A+B/den
- Hodnotné komodity – Au apod.
- X daně *sensu largo* ...
- Sankce: správní delikt 5 mln. Kč, přešupek 500 000 Kč
- Kontrola: FS ČR, CS ČR

Bezhotovostní platební styk

- Zákonná úprava teprve v roce 2002 (124/2002 Sb.)
- Všeobecné obchodní podmínky
- Opatření ČNB, SBČS ....

Pozitivní právo

- Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, v platném znění
- *Implantace evropského práva:*
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/26/ES , o neodvolatelnosti zúčtování v platebních systémech a v systémech vypořádání obchodů s cennými papíry,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES , o platebních službách na vnitřním trhu,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES, o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností,

Obsah

- Poskytování platebních služeb
- Vydávání elektronických peněz
- Provozování platebních systémů

Poskytování platebních služeb

- Provádění převodů peněz:
  - a) bezhotovostních,
  - b) polohotovostních

Bezhotovostní: účet účet

Polohotovostní: hotovost účet

účet hotovost

Poskytovatelé platebních služeb 1

- Poskytovatelé podle ZPS:
  - a) Platební instituce
  - b) Poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu
  - c) Instituce elektronických peněz
  - d) Vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu

Poskytovatelé platebních služeb 2

- Podle jiných zákonů:
  - a) Banky (21/1992 Sb.)
  - b) Spořitelní a úvěrní družstva (87/1995 Sb.)
  - c) Česká národní banka (6/1993 Sb.)
- Zahraniční subjekty se sídlem v EU nebo EEA

Dohled a regulace

- Česká národní banka - tuzemci
- Zahraniční orgán dohledu - cizozemci

Pozn.: obdoba bankovního dohledu

Převody

- provedení převodu peněžních prostředků z platebního účtu, k němuž dává **platební příkaz**
  1. plátce,
  2. příjemce, nebo
  3. plátce prostřednictvím příjemce,
jestliže poskytovatel **neposkytuje** uživateli převáděné peněžní prostředky jako **úvěr**,
- provedení převodu peněžních prostředků z platebního účtu, k němuž dává platební příkaz
  1. plátce,
  2. příjemce, nebo
  3. plátce prostřednictvím příjemce,
jestliže poskytovatel **poskytuje** uživateli převáděné peněžní prostředky jako **úvěr**,
- provedení převodu peněžních prostředků, při němž plátce ani příjemce **nevyužívají platební účet** u poskytovatele plátce - **poukazování peněz**,

Další platební služby

- vydávání a správa platebních prostředků* a zařízení k přijímání platebních prostředků,
- provedení platební transakce*
poskytovatelem služeb elektronických komunikací (ZEK – 127/2005 Sb., v platném znění), jestliže je souhlas plátce s provedením platební transakce dáván prostřednictvím elektronického komunikačního zařízení

Platební prostředky

=

- zařízení nebo
- soubor postupů dohodnutých mezi poskytovatelem a uživatelem, které jsou vztaženy k osobě uživatele a kterými uživatel dává platební příkaz.

Platební transakce

=

- vložení peněžních prostředků na platební účet,
- výběr peněžních prostředků z platebního účtu
nebo
- převod peněžních prostředků, ledaže se
nejedná o platební službu

Platební instituce

- Právnícká osoba, která je oprávněna poskytovat platební služby na základě **povolení k činnosti platební instituce**
- Vydává **ČNB**
- **Oprávnění:**
  - a) poskytovat platební služby uvedené v povolení k činnosti platební instituce,
  - b) provádět činnosti související s poskytováním platebních služeb, včetně poskytování úvěrů, a
  - c) provozovat platební systém s výjimkou platebního systému s neodvolatelností zúčtování.

Poskytovatel platebních služeb malého rozsahu

- ten, kdo je oprávněn poskytovat platební služby na základě zápisu do registru poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu

→ ČNB

- **Oprávnění:** poskytovat platební služby pouze tehdy, jestliže měsíční průměr částek jím provedených platebních transakcí v České republice, včetně platebních transakcí provedených prostřednictvím jeho obchodních zástupců, za posledních 12 měsíců nepřesahuje částku odpovídající **3 000 000** eur. Jestliže poskytovatel platebních služeb malého rozsahu poskytuje platební služby kratší dobu než 12 měsíců, vychází se při určení částky jím provedených platebních transakcí z jeho obchodního plánu.

Elektronické peníze

=

peněžní hodnota, která

a) představuje **pohledávku** vůči tomu, kdo ji vydal,

b) je **uchovávaná elektronicky**,

c) je vydávaná **proti přijetí peněžních prostředků** za účelem provádění platebních transakcí a

d) je **přijímána jinými osobami** než tím, kdo ji vydal.

Subjekty oprávněné vydávat EP

- 1. Banky**
2. zahraniční banky a zahraniční finanční instituce (podle ZB)
- 3. spořitelní a úvěrní družstva (ZSÚD)**
- 4. instituce elektronických peněz (ZPS)**
- 5. zahraniční instituce elektronických peněz (ZPS)**
- 6. vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu (ZPS)**
- 7. Česká národní banka**

Instituce elektronických peněz

=
právnícká osoba, která je oprávněna vydávat
elektronické peníze na základě **povolení** k
činnosti instituce elektronických peněz

ČNB

Oprávnění

- a) **vydávat elektronické peníze,**
- b) poskytovat **platební služby,** které se týkají elektronických peněz,
- c) poskytovat platební služby, které se netýkají elektronických peněz, uvedené v povolení k činnosti instituce elektronických peněz,
- d) provádět **činnosti související** s činnostmi uvedenými v písmenech a) až c), včetně poskytování **úvěrů,** a
- e) **provozovat platební systém** s výjimkou platebního systému s neodvolatelností zúčtování.

Vydavatel EP malého rozsahu

=

Právníká osoba, která je oprávněna vydávat elektronické peníze **na základě zápisu do registru** vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu

ČNB

Oprávnění

1. **Vydávat elektronické peníze** a poskytovat platební služby, které se týkají elektronických peněz, pouze tehdy, jestliže průměr jím vydaných elektronických peněz v oběhu v České republice nepřekročí částku odpovídající **5 000 000 eur**.

(aritmetický průměr výše závazků vydavatele vyplývajících z EP na konci kalendářního dne za posledních 6 kalendářních měsíců)

2. **Poskytovat platební služby**, které se netýkají elektronických peněz, pouze tehdy, jestliže měsíční průměr částek jím provedených platebních transakcí, které se netýkají elektronických peněz, v České republice, včetně platebních transakcí provedených prostřednictvím jeho obchodních zástupců, za posledních 12 měsíců nepřekročí částku odpovídající **3 000 000 eur**.

CERTIS

- Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement System
- Platební systém s neodvolatelností zúčtování provozovaný ČNB
- § 38 ZČNB
- Pravidla systému – www.cnb.cz

Symbols

- Konstantní
- Specifický
- Variabilní

Max deset numerických míst

Dobrovolné použití

Vžitě: 1148, 0308, 0300, 0558

Národní formát účtu

- Tři části

Identifikátor účtu klienta:

1. 6 míst – nepovinná, „předčíslí“
2. 2 – 10 míst – „kmenové číslo“
3. Kód platebního styku - „kód banky“

IBAN

- International Bank Account Number
- 24 alfanumerických znaků
- CZ
- 2. a 3. znak = Kontrolní číslice definované v ISO 13616
- 5.-8. znak = čísla kódu platebního styku
- 9.-24. = identifikátor účtu klienta

SWIFT

=

*Society for Worldwide Interbank Financial
Telecommunication - Společnost pro
celosvětovou mezibankovní finanční
telekomunikaci*

BIC

- Jedinečný kód přidělený platební instituci SWIFT
- Swiftová adresa dané banky **BIC** (*Bank Identifier Code = bankovní identifikační kód*) je osmi nebo jedenáctimístný údaj, který se skládá z následujících znaků:
- kódu banky, který identifikuje banku pomocí čtyř abecedních znaků (např. KOMB – [Komerční banka a.s. Praha](#); CNBA – [ČNB](#); apod.)
- kódu země, identifikujícího zemi nebo geografické území, na němž je umístěno sídlo banky nebo jiného konkrétního uživatele (používá se dvoumístného abecedního kódu [ISO](#), např. FR pro [Francii](#), US pro USA, CZ pro [Českou republiku](#) atd.);
- kódu místa, který identifikuje pomocí dvoumístného [alfanumerického](#) znaku [region](#) nebo [město](#), v němž je umístěno sídlo uživatele (např. PP - [Praha](#), SG – [Singapur](#) atd.)
- příp. kódu pobočky, který je volitelnou součástí swiftové adresy a skládá se ze tří alfanumerických znaků